

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 6. septembra 2012 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Aproximácia právnych predpisov — Verejné zdravie — Informovanie a ochrana spotrebiteľa — Označovanie a prezentácia potravín — Pojmy ‚výživové tvrdenia‘ a ‚zdravotné tvrdenia‘ — Nariadenie (ES) č. 1924/2006 — Označenie vína ako ‚ľahko stráviteľné‘ — Údaj o zníženom obsahu kyslosti — Nápoje s obsahom alkoholu viac než 1,2 % objemu — Zákaz zdravotných tvrdení — Charta základných práv Európskej únie — Článok 15 ods. 1 — Slobodná voľba povolania — Článok 16 — Sloboda podnikania — Zlučiteľnosť“

Vo veci C-544/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesverwaltungsgericht (Nemecko) z 23. septembra 2010 a doručený Súdnemu dvoru 23. novembra 2010, ktorý súvisí s konaním:

Deutsches Weintor eG

proti

Land Rheinland-Pfalz,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, sudcovia J. Malenovský (spravodajca), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász a D. Šváby,

generálny advokát: J. Mazák,

tajomník: A. Impellizzeri, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 19. januára 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Deutsches Weintor eG, v zastúpení: H. Eichele a B. Goebel, Rechtsanwälte,
- Land Rheinland-Pfalz, v zastúpení: C. Grewing, splnomocnená zástupkyňa,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek a D. Hadroušek, splnomocnení zástupcovia,
- estónska vláda, v zastúpení: M. Linntam, splnomocnená zástupkyňa,

* Jazyk konania: nemčina.

- francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues, B. Cabouat a R. Loosli-Surrans, splnomocnení zástupcovia,
 - maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Fehér a K. Szijjártó, splnomocnení zástupcovia,
 - fínska vláda, v zastúpení: H. Leppo, splnomocnená zástupkyňa,
 - Európsky parlament, v zastúpení: I. Anagnostopoulou a E. Waldherr, splnomocnené zástupkyne,
 - Rada Európskej únie, v zastúpení: M. Simm, splnomocnená zástupkyňa,
 - Európska komisia, v zastúpení: L. Pignataro-Nolin a S. Grünheid, splnomocnené zástupkyne,
- po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 29. marca 2012,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 ods. 2 bodu 5 a článku 4 ods. 3 prvého pododseku nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 z 20. decembra 2006 o výživových a zdravotných tvrdeniach o potravinách (Ú. v. EÚ L 404, s. 9), naposledy zmeneného a doplneného nariadením Komisie (EÚ) č. 116/2010 z 9. februára 2010 (Ú. v. EÚ L 37, s. 16, ďalej len „nariadenie č. 1924/2006“). Návrh sa týka aj platnosti týchto ustanovení vzhľadom na článok 15 ods. 1 a článok 16 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú Deutsches Weintor eG (ďalej len „Deutsches Weintor“), nemecké vinohradnícke družstvo, a orgány dozoru nad predajom alkoholických nápojov v Spolkovej krajine Porýnie-Falcko, týkajúceho sa označenia vína ako „ľahko stráviteľné“ poukazujúceho na znížený obsah kyslosti.

Právny rámec

- 3 Odôvodnenia 1 až 3, 5, 10, 14 až 16 a 18 nariadenia č. 1924/2006 znejú:
 - „(1) Pri označovaní a reklame čoraz väčšieho množstva potravín v Spoločenstve sa používajú výživové a zdravotné tvrdenia. Na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov a uľahčenie ich výberu by mali byť výrobky, vrátane dovezených, ktoré sa uvádzajú na trh, bezpečné a primerane označené. Pestrá a vyvážená strava je predpokladom dobrého zdravia a z hľadiska celkového stravovania majú jednotlivé výrobky len relatívny význam.
 - (2) Rozdiely medzi vnútroštátnymi ustanoveniami o týchto tvrdeniach môžu predstavovať prekážku pre voľný pohyb potravín a vytvárať nerovné podmienky pre hospodársku súťaž. Majú teda priamy vplyv na fungovanie vnútorného trhu. Z tohto dôvodu je potrebné prijať predpisy Spoločenstva o používaní výživových a zdravotných tvrdení o potravinách.
 - (3) Všeobecné ustanovenia o označovaní sú obsiahnuté v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES z 20. marca 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín [Ú. v. ES L 109, s. 29; Mim. vyd. 15/005, s. 79]. Smernica 2000/13/ES vo všeobecnosti zakazuje používanie informácií, ktoré by kupujúceho

zavádzali alebo potravinám pripisovali liečivé vlastnosti. Toto nariadenie by malo dopĺňať všeobecné zásady v smernici 2000/13/ES a stanoviť osobitné ustanovenia pre používanie výživových a zdravotných tvrdení o potravinách, ktoré sa majú dostať k spotrebiteľovi.

...

- (5) Všeobecné popisy (pojmy), tradične používané na označovanie špecifických vlastností kategórií potravín alebo nápojov, ktoré by mohli vyvolať dojem, že majú vplyv na ľudské zdravie, napr. ‚prostriedok podporujúci trávenie‘ alebo ‚cukrík proti kašľu‘, by sa mali vyňať z uplatňovania tohto nariadenia.

...

- (10) Potraviny, ktoré sú propagované prostredníctvom tvrdení, môžu spotrebiteľia vnímať ako potraviny s výživovými, fyziologickými alebo inými zdravotnými výhodami v porovnaní s podobnými alebo inými výrobkami, do ktorých sa takéto živiny a iné látky nepridávajú. Spotrebiteľov to môže viesť k výberu, ktorý priamo ovplyvní ich celkový príjem jednotlivých živín alebo iných látok spôsobom, ktorý by odporoval vedeckým odporúčaniam. S cieľom zabrániť takémuto možnému nežiaducemu vplyvu je vhodné zaviesť určité obmedzenia na výrobky, na ktorých sa uvádzajú tvrdenia. ...

...

- (14) V súčasnosti sa pri označovaní a v reklame potravín v niektorých členských štátoch používa široká škála tvrdení o látkach, ktorých prospešnosť sa nepreukázala alebo o ktorých dosiaľ neexistujú dostatočne jednotné vedecké názory. Je potrebné zabezpečiť, aby sa pri látkach, o ktorých sa vydávajú tvrdenia, preukázal ich pozitívny výživový alebo fyziologický účinok.

- (15) Na zabezpečenie pravdivosti tvrdení je potrebné, aby sa látka, ktorá je predmetom tvrdenia, nachádzala v konečnom výrobku v dostatočných množstvách alebo, aby látka nebola zastúpená alebo bola zastúpená v primerane znížených množstvách na to, aby vyvolala tvrdený výživový alebo fyziologický účinok. Látka by sa mala tiež nachádzať vo forme, ktorú telo môže spracovať.

...

- (16) Je dôležité, aby spotrebiteľ tvrdeniam o potravinách rozumel, a je vhodné všetkých spotrebiteľov chrániť pred tvrdeniami, ktoré sú klamlivé. ...

...

- (18) Výživové alebo zdravotné tvrdenie by sa nemalo uvádzať, ak nie je v súlade so všeobecne prijatými zásadami výživy a zdravia alebo ak podporuje alebo ospravedlňuje nadmernú spotrebu akýchkoľvek potravín alebo znevažuje dobré stravovacie návyky.“

- 4 Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti nariadenia č. 1924/2006 sú v jeho článku 1 opísané takto:

„1. Toto nariadenie harmonizuje ustanovenia zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení členských štátov, ktoré sa vzťahujú na výživové a zdravotné tvrdenia, aby sa zabezpečilo efektívne fungovanie vnútorného trhu pri poskytnutí vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa.

2. Toto nariadenie sa vzťahuje na výživové a zdravotné tvrdenia pri komunikácii komerčného charakteru uvádzané na označení, pri prezentácii a v reklame potravín, ktoré sa v takejto podobe dostávajú ku konečnému spotrebiteľovi.

...“

5 Článok 2 nariadenia č. 1924/2006 obsahuje tieto definície:

„1. Na účely tohto nariadenia:

- a) sa uplatňujú vymedzenia pojmov ‚potraviny‘, ‚prevádzkovateľ potravinárskeho podniku‘, ‚umiestnenie na trhu‘ a ‚konečný spotrebiteľ‘ podľa článku 2, článku 3 ods. 3, článku 3 ods. 8 a článku 3 ods. 18 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín [(Ú. v. ES L 31, s. 1; Mm. vyd. 15/006, s. 463)];

...

2. Uplatňujú sa aj tieto vymedzenia pojmov:

1. ‚tvrdenie‘ je každé oznámenie alebo znázornenie, ktoré nie je povinné podľa právnych predpisov Spoločenstva ani vnútroštátnych právnych predpisov vrátane obrazového, grafického alebo symbolického znázornenia v akejkoľvek podobe, ktoré udáva, naznačuje alebo vyvoláva dojem, že daná potravina má osobitné vlastnosti;

...

4. ‚výživové tvrdenie‘ je každé tvrdenie, ktoré udáva, naznačuje alebo vyvoláva dojem, že potravina má osobitné pozitívne výživové vlastnosti...

5. ‚zdravotné tvrdenie‘ je každé tvrdenie, ktoré udáva, naznačuje alebo vyvoláva dojem, že existuje súvislosť medzi kategóriou potravín, potravinou alebo jednou z jej zložiek a zdravím;

6. ‚tvrdenie o znížení rizika ochorenia‘ je každé zdravotné tvrdenie, ktoré udáva, naznačuje alebo vyvoláva dojem, že konzumácia nejakej kategórie potravín, potraviny alebo jednej z jej zložiek vo významnej miere znižuje rizikový faktor výskytu ochorenia u ľudí;

...“

6 Kapitola II (články 3 až 7) nariadenia č. 1924/2006 stanovuje všeobecné podmienky používania výživových a zdravotných tvrdení.

7 Článok 3 nariadenia č. 1924/2006 s nadpisom „Všeobecné zásady pre všetky tvrdenia“ znie:

„Výživové a zdravotné tvrdenia sa môžu používať na označení, pri prezentácii a v reklame potravín umiestnených na trhu v Spoločenstve len vtedy, ak sú v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia.

Bez toho, aby boli dotknuté smernice 2000/13/ES a 84/450/EHS, používanie výživových a zdravotných tvrdení nesmie:

- a) byť nepravdivé, nejednoznačné alebo klamlivé;
- b) viesť k pochybnostiam o bezpečnosti a/alebo výživovej primeranosti iných potravín;
- c) nabádať k nadmernej konzumácii potraviny alebo ju ospravedlňovať;

...“

- 8 Článok 4 nariadenia č. 1924/2006 s nadpisom „Podmienky používania výživových a zdravotných tvrdení“ vo svojom odseku 3 stanovuje:

„Nápoje s obsahom alkoholu viac ako 1,2 % objemu sa nesmú označovať zdravotnými tvrdeniami.

Čo sa týka výživových tvrdení, povolené sú len výživové tvrdenia, ktoré odkazujú na nízky alebo znížený obsah alkoholu alebo na znížený energetický obsah nápojov s obsahom alkoholu viac ako 1,2 % objemu.“

- 9 Článok 5 ods. 1 písm. a) tohto nariadenia týkajúci sa všeobecných podmienok stanovuje:

„1. Používanie výživových a zdravotných tvrdení sa povoľuje, len ak sú splnené tieto podmienky:

a) preukázalo sa, že prítomnosť, neprítomnosť alebo znížený obsah živiny alebo inej látky v potravine alebo kategórii potravín, na ktorú sa tvrdenie vzťahuje, má pozitívny výživový alebo fyziologický účinok potvrdený všeobecne uznávanými vedeckými dôkazmi“.

- 10 Článok 6 ods. 1 uvedeného nariadenia s nadpisom „Vedecké odôvodnenie tvrdení“ stanovuje:

„Výživové a zdravotné tvrdenia sa zakladajú na všeobecne uznávaných vedeckých dôkazoch a sú nimi podložené.“

- 11 Články 10 až 19, ktoré sa nachádzajú v kapitole IV nariadenia č. 1924/2006, obsahujú osobitné ustanovenia uplatniteľné na zdravotné tvrdenia.

- 12 Článok 10 ods. 1 a 3 tohto nariadenia týkajúci sa osobitných podmienok stanovuje:

„1. Zdravotné tvrdenia sú povolené len vtedy, ak sú v súlade so všeobecnými požiadavkami uvedenými v kapitole II a osobitnými požiadavkami uvedenými v tejto kapitole a sú povolené v súlade s týmto nariadením a zahrnuté do zoznamu povolených tvrdení ustanovených v článkoch 13 a 14.

...

3. Odkaz na všeobecný a nešpecifický prínos živiny alebo potraviny pre celkové zdravie alebo dobrý zdravotný stav je možné uviesť, len ak sa spolu s ním uvedie aj osobitné zdravotné tvrdenie uvedené v zoznamoch ustanovených v článkoch 13 alebo 14.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 13 Deutsches Weintor je vinohradnícke družstvo so sídlom v Ilbesheime (Nemecko) v Spolkovej krajine Porýnie-Falcko. Predáva vína odrôd Dornfelder a Grauer/Weißer Burgunder (Rulandské šedé/biele) pod označením „Edition Mild“, ktoré je spojené s odkazom na „jemnú kyslosť“. Na vinete sa okrem iného uvádza: „k jemnému pôžitku dochádza použitím nášho zvláštného ‚LO3‘ (LO3 Schonverfahren zur biologischen Säurereduzierung) postupu biologického zníženia okyslenia“. Na hrdle fliaš sa nachádza nápis „Edition Mild bekömmlich“ (Edition Mild ľahko stráviteľné). V cenovom katalógu je víno označené ako „Edition Mild – sanfte Säure/bekömmlich“ (Edition Mild – jemná kyslosť/ľahko stráviteľné).
- 14 Orgán dozoru nad predajom alkoholických nápojov v Spolkovej krajine Porýnie-Falcko namieta proti použitiu označenia „ľahko stráviteľné“ z dôvodu, že ide o „zdravotné tvrdenie“ v zmysle článku 2 ods. 2 bodu 5 nariadenia č. 1924/2006, ktoré nie je povolené pre alkoholické nápoje podľa článku 4 ods. 3 prvého pododseku tohto nariadenia.

- 15 Účastníci konania vedú teda spor o otázku, či označenie vína ako „ľahko stráviteľné“ spojené s odkazom na jemnú kyslosť predstavuje „zdravotné tvrdenie“ v zmysle článku 4 ods. 3 prvého pododseku nariadenia č. 1924/2006, ktoré je normálne zakázané pre alkoholické nápoje.
- 16 Deutsches Weintor podalo žalobu na Verwaltungsgericht (správny súd), ktorou sa domáhalo určenia, že je oprávnené používať údaj „ľahko stráviteľné“ na označovanie predmetných vín a ich reklamu.
- 17 Na podporu svojho návrhu v podstate uviedlo, že označenie „ľahko stráviteľné“ nemá nijakú spojitosť so zdravím, ale sa týka iba všeobecne dobrého zdravotného stavu. Navyše tvrdí, že nariadenie č. 1924/2006 sa neuplatňuje na označenia, ktoré sa tradične používajú pre potraviny alebo nápoje a ktoré by mohli mať vplyv na všeobecne dobrý zdravotný stav, akým je označenie „ľahko stráviteľné“ pre nápoj podporujúci trávenie. Podľa neho je preto potrebné úzke chápanie zdravotných tvrdení, ktoré sa obmedzuje na dlhodobé účinky predmetných potravín.
- 18 Verwaltungsgericht zamietol túto žalobu rozsudkom z 23. apríla 2009. Odvolanie proti tomuto rozsudku zamietol Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (vyšší správny súd Spolkovej krajiny Porýnie-Falcko) rozsudkom z 19. augusta 2009.
- 19 Odvolací súd usúdil, že pojem „zdravotné tvrdenie“ v každom prípade zahŕňa účinky potraviny na organizmus a na telesné funkcie spotrebiteľa. Označenie „ľahko stráviteľné“ v súvislosti s vínom podľa neho vytvára spojitosť s telesnými procesmi a odkazuje nielen na všeobecne dobrý zdravotný stav. S týmto označením sa môžu spájať synonymné výrazy, akými sú „prospešný pre zdravie“, „ľahko požívateľný“ alebo „šetrný k žalúdku“.
- 20 Podľa uvedeného súdu má tento aspekt pri konzumácii vína určitý význam, pretože tá sa často spája s bolesťami hlavy a žalúdočnými ťažkosťami. Za istých okolností môže mať víno na ľudský organizmus dokonca škodlivý účinok a viesť k závislosti. Použitie výrazu „ľahko stráviteľné“ v spojení s odkazom na zvláštny postup znižovania okyslenia a jemnú kyslosť vytvára z pohľadu spotrebiteľa súvislosť medzi vínom a neprítomnosťou negatívnych účinkov v procese trávenia, ktoré sa občas spájajú s jeho konzumáciou.
- 21 Žalobca vo veci samej podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd).
- 22 Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, má výhrady k širokému výkladu pojmu „zdravotné tvrdenie“, ktorý zastávali nižšie súdy. Podľa neho vzhľadom na spoločnú funkciu všetkých potravín, ktorou je poskytnúť ľudskému telu živiny a iné látky, nemôže označenie týkajúce sa iba dočasného zachovania telesných funkcií alebo všeobecne dobrého zdravotného stavu postačovať na vytvorenie súvislosti so zdravím v zmysle článku 2 ods. 2 bodu 5 nariadenia č. 1924/2006.
- 23 Bundesverwaltungsgericht zastáva názor, že určité okolnosti podľa všetkého naopak naznačujú, že kvalifikácia ako „zdravotné tvrdenie“ je odôvodnená len vtedy, ak sú opísané dlhodobejšie, trvajúce účinky na telesný alebo duševný stav, a nie iba prechodné účinky na procesy látkovej výmeny, ktoré nemajú nijaký vplyv na telesnú sústavu, a teda ani na skutočný zdravotný stav.
- 24 Údaj o ľahkej stráviteľnosti vín, ktoré predáva žalobca vo veci samej, sa preto podľa tohto vnútroštátneho súdu obmedzuje na tvrdenie, že víno nevyvoláva bolesti žalúdka pri trávení, alebo ich vyvoláva menej, než by bolo možné očakávať od vína tohto druhu a tejto kvality. Okrem toho si kladie Bundesverwaltungsgericht otázku, či samotná okolnosť, že potravina je menej škodlivá než porovnateľné výrobky rovnakej kategórie, postačuje na to, aby sa jej priznal pozitívny účinok na zdravie.

- 25 Napokon Bundesverwaltungsgericht vyjadruje pochybnosti, či zákaz zdravotných tvrdení v súvislosti s vínom je zlučiteľný so základnými právami, akými sú slobodná voľba povolania a sloboda podnikania, ak by výrobcovi alebo predajcovi vín bolo zakázané uvádzať, že jeho výrobok je ľahko stráviteľný z dôvodu jemnej kyslosti, aj keby toto tvrdenie bolo správne.
- 26 Za týchto okolností sa Bundesverwaltungsgericht rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Vyžaduje spojitosť tvrdenia so zdravím v zmysle článku 4 ods. 3 prvej vety v spojení s článkom 2 ods. 2 bodom 5 alebo článkom 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006 pozitívny výživový alebo fyziologický účinok, ktorý smeruje k trvalému zlepšeniu fyzického stavu, alebo postačuje, keď je uvedený účinok obmedzený len na čas príjmu a trávenia potraviny?

2. V prípade, že už tvrdenie dočasného pozitívneho účinku môže mať spojitosť so zdravím:

Postačuje na účely domnienky, že takýto účinok bude založený na nedostatku alebo zníženom obsahu látky v zmysle článku 5 ods. 1 písm. a) a odôvodnenia 15 nariadenia, ak sa v tvrdení iba uvádza, že všeobecný účinok potraviny tohto druhu, vnímaný pri požívaní vo väčšom množstve ako škodlivý, je v konkrétnom prípade znížený?

3. V prípade, že druhá otázka bude zodpovedaná kladne:

Je zlučiteľné s článkom 6 ods. 1 prvým pododsekom Zmluvy o Európskej únii v znení z 13. decembra 2007 (Ú. v. EÚ C 115, 2008, s. 1) v spojení s článkom 15 ods. 1 (slobodná voľba povolania) a článkom 16 (sloboda podnikania) [Charty] v znení z 12. decembra 2007 (Ú. v. EÚ C 303, s. 1) bez výnimky zakázať výrobcovi alebo predajcovi vína reklamu prostredníctvom zdravotného tvrdenia uvedeným spôsobom, ak je toto tvrdenie pravdivé?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvých dvoch otázkach

- 27 Svojimi prvými dvomi otázkami, ktoré je potrebné skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 4 ods. 3 prvý pododsek nariadenia č. 1924/2006 má vykladať v tom zmysle, že výraz „zdravotné tvrdenie“ zahŕňa označenie, akým je „ľahko stráviteľné“, spojené s údajom o zníženom obsahu látok, ktoré veľká časť spotrebiteľov považuje za negatívne.
- 28 Článok 2 ods. 2 bod 5 nariadenia č. 1924/2006 vymedzuje „zdravotné tvrdenie“ ako „každé tvrdenie, ktoré udáva, naznačuje alebo vyvoláva dojem, že existuje súvislosť medzi kategóriou potravín, potravinou alebo jednou z jej zložiek a zdravím“.
- 29 Okrem toho článok 5 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1924/2006 spresňuje, že používanie zdravotných tvrdení sa povoľuje, len ak sa preukázalo, že prítomnosť, neprítomnosť alebo znížený obsah živiny alebo inej látky v potravine alebo kategórii potravín, na ktorú sa tvrdenie vzťahuje, má pozitívny výživový alebo fyziologický účinok potvrdený všeobecne uznávanými vedeckými dôkazmi.
- 30 V rámci sporu vo veci samej sa prejudiciálne otázky týkajú vína. Keďže víno patrí do kategórie nápojov s obsahom alkoholu viac než 1,2 % objemu, treba na úvod zdôrazniť, že podľa článku 4 ods. 3 prvého pododseku nariadenia č. 1924/2006 zamýšľal normotvorca Únie zakázať akékoľvek „zdravotné tvrdenie“ bez výnimky, pokiaľ ide o túto kategóriu nápojov.

- 31 V prejednávanej veci sporné tvrdenie naznačuje, že vzhľadom na zníženú kyslosť je predmetné víno dobre prispôsobené tráveniu alebo je preň priaznivé. Toto víno by tak malo pozitívny výživový alebo fyziologický účinok.
- 32 Je nesporné, že trávenie, ktoré je spojené s pravidelným príjmom potravy, možno považovať za fyziologický proces nevyhnutne obmedzený v čase, ktorý vyvoláva iba dočasné alebo prechodné účinky.
- 33 Vnútroštátny súd vychádza z tohto tvrdenia a pýta sa, či označenie, akým je „ľahko stráviteľné“, možno kvalifikovať ako „zdravotné tvrdenie“, aj keď nevyvoláva dojem, že pozitívny výživový alebo fyziologický účinok, ktorý môže predmetné víno vyvolať, vedie k trvalému zlepšeniu fyzického stavu.
- 34 V tomto ohľade zo znenia článku 2 ods. 2 bodu 5 nariadenia č. 1924/2006 vyplýva, že „zdravotné tvrdenie“ v zmysle uvedeného nariadenia je definované na základe súvislosti, ktorá musí existovať medzi potravinou alebo jednou z jej zložiek a zdravím. Je teda nutné konštatovať, že uvedená definícia neposkytuje nijakú informáciu o tom, či táto súvislosť má byť priama alebo nepriama, ani o jej intenzite alebo trvaní. Za týchto okolností je namieste chápať pojem „súvislosť“ v širokom zmysle.
- 35 Pojem „zdravotné tvrdenie“ sa teda nemusí vzťahovať iba na súvislosť, ktorá vyvoláva dojem, že vďaka konzumácii potravy dochádza k zlepšeniu zdravotného stavu, ale aj na každú súvislosť, ktorá vyvoláva dojem absencie alebo zníženia negatívnych alebo škodlivých účinkov na zdravie, ktoré sprevádzajú takú konzumáciu alebo po nej nasledujú, a teda samotného zachovania dobrého zdravotného stavu napriek uvedenej potenciálne škodlivej konzumácii.
- 36 Navyše pojem „zdravotné tvrdenie“ by sa nemal týkať iba účinkov príležitostnej konzumácie presného množstva potravy, ktorá môže mať normálne iba dočasné a prechodné účinky, ale aj účinkov opakovanej, pravidelnej až častej konzumácie takej potravy, ktoré naopak nie sú nevyhnutne iba dočasné a prechodné.
- 37 Ako totiž vyplýva z odôvodnení 1 a 10 nariadenia č. 1924/2006, je nesporné, že tvrdenia propagujúce potraviny, na ktorých sa nachádzajú, usmerňujú výber spotrebiteľov tým, že poukazujú na výživové, fyziologické alebo akékoľvek iné zdravotné výhody v porovnaní s podobnými výrobkami. Tento výber priamo ovplyvňuje celkové množstvo rôznych živín alebo iných látok, ktoré sa rozhodli skonzumovať, čím sú odôvodnené obmedzenia, ktoré ukladá uvedené nariadenie vo vzťahu k používaniu týchto tvrdení.
- 38 Preto treba brať na tieto účely do úvahy tak dočasné a prechodné účinky, ako aj úhrnné účinky opakovanej a dlhodobej konzumácie určitej potravy na fyzický stav.
- 39 V prejednávanej veci sporné označenie naznačuje, že víno je dobre konzumovateľné a stráviteľné, čím okrem iného vyvoláva dojem, že tráviaca sústava, teda jedna časť ľudského tela, ním netrpí alebo trpí len málo a že táto sústava zostáva pomerne zdravá a nedotknutá aj po opakovanej konzumácii väčšieho množstva počas dlhšieho obdobia, keďže toto víno sa vyznačuje zníženou kyslosťou.
- 40 Tým môže predmetné tvrdenie naznačovať trvalý pozitívny fyziologický účinok, ktorý pozostáva v zachovaní dobrého stavu tráviacej sústavy, na rozdiel od iných vín, pri ktorých sa v dôsledku ich dlhodobej konzumácie predpokladajú trvalé negatívne účinky na tráviacu sústavu a v dôsledku toho aj na zdravie.
- 41 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je namieste odpovedať na prvé dve otázky tak, že článok 4 ods. 3 prvý pododsek nariadenia č. 1924/2006 sa má vykladať v tom zmysle, že výraz „zdravotné tvrdenie“ zahŕňa označenie, akým je „ľahko stráviteľné“, spojené s údajom o zníženom obsahu látok, ktoré veľká časť spotrebiteľov považuje za negatívne.

O tretej otázke

- 42 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či skutočnosť, že v nariadení č. 1924/2006 sa výrobcovi alebo predajcovi vín bez výnimky zakazuje používať tvrdenie toho druhu, o aký ide vo veci samej, aj keby toto tvrdenie bolo samo osebe pravdivé, je zlučiteľná s článkom 6 ods. 1 prvým pododsekom ZEÚ.
- 43 Podľa článku 6 ods. 1 prvého pododseku ZEÚ Európska únia uznáva práva, slobody a zásady uvedené v Charte, ktorá má rovnakú právnu silu ako zmluvy.
- 44 Pokiaľ ide o základné práva, ktoré sú relevantné vo vzťahu k predmetnému zákazu, vnútroštátny súd odkazuje na článok 15 ods. 1 Charty, podľa ktorého má každý právo na prácu a vykonávanie slobodne zvoleného alebo prijatého povolania, ako aj na článok 16 Charty, ktorý zabezpečuje slobodu podnikania.
- 45 Treba však brať do úvahy aj článok 35 druhú vetu Charty, ktorý vyžaduje, aby sa pri tvorbe a uskutočňovaní všetkých politík a činností Únie zabezpečila vysoká úroveň ochrany ľudského zdravia. Ako totiž vyplýva z odôvodnení 1 a 18 nariadenia č. 1924/2006, ochrana zdravia patrí medzi základné ciele tohto nariadenia.
- 46 Za týchto okolností je namieste posudzovať zlučiteľnosť bezvýnimčného zákazu tvrdenia toho druhu, o aký ide vo veci samej, so zreteľom nielen na slobodnú voľbu povolania a slobodu podnikania, ale aj na ochranu zdravia.
- 47 Z toho vyplýva, že také posúdenie sa musí uskutočniť pri zachovaní nevyhnutného súladu požiadaviek spojených s ochranou týchto rozličných základných práv, ktoré chráni právny poriadok Únie, a spravodlivej rovnováhy medzi nimi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. januára 2008, *Promusicae*, C-275/06, Zb. s. I-271, body 65 a 66).
- 48 Pokiaľ ide po prvé o ochranu zdravia, je potrebné zdôrazniť, že vzhľadom na riziká závislosti a zneužitia, ako aj známe komplexné škodlivé účinky spojené s konzumáciou alkoholu, najmä výskyt závažných chorôb, alkoholické nápoje predstavujú osobitnú kategóriu potravín, ktorá podlieha osobitne prísnej regulácii.
- 49 V tomto ohľade Súdny dvor už pri niekoľkých príležitostiach uznal, že opatrenia, ktoré obmedzujú reklamu na alkoholické nápoje s cieľom bojovať proti zneužívaniu alkoholu, zodpovedajú starostlivosti o verejné zdravie a že ochrana verejného zdravia predstavuje, ako vyplýva aj z článku 9 ZFEÚ, cieľ všeobecného záujmu, ktorý môže prípadne odôvodniť obmedzenie základnej slobody (pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. júla 1980, *Komisia/Francúzsko*, 152/78, Zb. s. 2299, bod 17; z 25. júla 1991, *Aragonesa de Publicidad Exterior a Publivia*, C-1/90 a C-176/90, Zb. s. I-4151, bod 15; z 13. júla 2004, *Komisia/Francúzsko*, C-262/02, Zb. s. I-6569, bod 30; ako aj z 13. júla 2004, *Bacardi France*, C-429/02, Zb. s. I-6613, bod 37).
- 50 Navyše, hoci už vo všeobecnosti z článku 3 písm. a) nariadenia č. 1924/2006 vyplýva, že výživové a zdravotné tvrdenia nesmú byť nepravdivé, nejednoznačné alebo klamlivé, tento zákaz platí o to viac pre alkoholické nápoje. Je totiž nevyhnutné, aby všetky tvrdenia týkajúce sa týchto nápojov boli úplne jednoznačné, a tak boli spotrebiteľia schopní regulovať svoju konzumáciu so zohľadnením všetkých nebezpečenstiev, ktoré sú s ňou nerozlučne spojené, čím by účinne chránili svoje zdravie.
- 51 Pritom aj za predpokladu, že tvrdenie, ktoré je sporné vo veci samej, by bolo možné považovať samo osebe za vecne pravdivé, keďže upozorňuje na znížený obsah kyslosti, je v každom prípade neúplné. Uvedené tvrdenie totiž vyzdvihuje určitú vlastnosť, ktorá môže uľahčiť trávenie, ale prechádza mlčaním skutočnosť, že nezávisle od dobrého priebehu trávenia tým nie sú nijako odvrátené ani obmedzené nebezpečenstvá spojené s konzumáciou alkoholických nápojov.

- 52 Normotvorca Únie teda mohol oprávnene usúdiť, že tvrdenia, o aké ide vo veci samej, sú nejednoznačné, ba až klamlivé, pokiaľ sa týkajú alkoholického nápoja. Sporné tvrdenie totiž tým, že zdôrazňuje iba jeho ľahkú stráviteľnosť, môže nabádať ku konzumácii predmetného vína a v konečnom dôsledku zvýšiť riziká spojené s nadmernou konzumáciou akéhokoľvek alkoholického nápoja pre zdravie spotrebiteľov. Preto môže byť zákaz takých tvrdení odôvodnený so zreteľom na požiadavku zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia spotrebiteľov.
- 53 Vzhľadom na to, čo bolo uvedené, možno úplný zákaz tvrdenia toho druhu, o aký ide vo veci samej, považovať za nevyhnutný na zabezpečenie dodržania požiadaviek, ktoré vyplývajú z článku 35 Charty.
- 54 Pokiaľ ide po druhé o slobodnú voľbu povolania a slobodu podnikania, je namieste pripomenúť, že podľa judikatúry Súdneho dvora nie sú slobodný výkon hospodárskej činnosti a právo vlastníť majetok absolútnymi právami, ale sa musia posudzovať vo vzťahu k ich sociálnej funkcii (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. decembra 2004, *Swedish Match*, C-210/03, Zb. s. I-11893, bod 72). V dôsledku toho môžu byť na výkon týchto slobôd uložené obmedzenia pod podmienkou, že tieto obmedzenia skutočne zodpovedajú cieľom všeobecného záujmu sledovaným Úniou a vzhľadom na sledovaný cieľ nepredstavujú neproporcionálny a neprípustný zásah, ktorý by narušil samotnú podstatu týchto práv (rozsudky z 15. apríla 1997, *Irish Farmers Association a i.*, C-22/94, Zb. s. I-1809, bod 27, ako aj z 10. júla 2003, *Booker Aquaculture a Hydro Seafood*, C-20/00 a C-64/00, Zb. s. I-7411, bod 68).
- 55 Pokiaľ ide o uvedené ciele, z bodov 48 až 53 tohto rozsudku vyplýva, že predmetná právna úprava smeruje k ochrane zdravia, čo predstavuje cieľ uznaný článkom 35 Charty.
- 56 Čo sa týka dodržania zásady proporcionality, je síce pravda, že zákaz predmetných tvrdení ukladá určité obmedzenia hospodárskej činnosti dotknutých subjektov v jednom konkrétnom aspekte, avšak dodržanie týchto slobôd je zabezpečené v podstatných aspektoch.
- 57 Sporná právna úprava totiž zďaleka nezakazuje výrobu a predaj alkoholických nápojov, ale sa v jasne vymedzenej oblasti obmedzuje na reguláciu označovania a s ním spojenej reklamy.
- 58 Zákaz, ktorý je sporný vo veci samej, teda nijako nezasahuje do podstaty slobodnej voľby povolania a slobody podnikania.
- 59 Z toho, čo bolo uvedené, vyplýva, že úplný zákaz tvrdenia toho druhu, o aký ide vo veci samej, v nariadení č. 1924/2006 sa musí považovať za zlučiteľný s požiadavkou súladu rozličných uplatniteľných základných práv a zavedenia spravodlivej rovnováhy medzi nimi.
- 60 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na tretiu otázku odpovedať tak, že skutočnosť, že v nariadení č. 1924/2006 sa výrobcovi alebo predajcovi vín bez výnimky zakazuje používať tvrdenie toho druhu, o aký ide vo veci samej, aj keby toto tvrdenie bolo samo osebe pravdivé, je zlučiteľná s článkom 6 ods. 1 prvým pododsekom ZEÚ.

O trovách

- 61 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Článok 4 ods. 3 prvý pododsek nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 z 20. decembra 2006 o výživových a zdravotných tvrdeniach o potravinách, naposledy zmeneného a doplneného nariadením Komisie (EÚ) č. 116/2010 z 9. februára 2010, sa má vykladať v tom zmysle, že výraz „zdravotné tvrdenie“ zahŕňa označenie, akým je „ľahko stráviteľné“, spojené s údajom o zníženom obsahu látok, ktoré veľká časť spotrebiteľov považuje za negatívne.**
2. **Skutočnosť, že v nariadení č. 1924/2006, zmenenom a doplnenom nariadením č. 116/2010, sa výrobcovi alebo predajcovi vín bez výnimky zakazuje používať tvrdenie toho druhu, o aký ide vo veci samej, aj keby toto tvrdenie bolo samo osebe pravdivé, je zlučiteľná s článkom 6 ods. 1 prvým pododsekom ZEÚ.**

Podpisy